

INFRAȚIUNEA DE PRUNCUCIDERE ÎN DREPTUL PENAL SUBSTANȚIAL PRIN PRISMA NOILOR ABORDĂRI CONCEPTUALE ȘI A DECIZIILOR JUDECĂTOREȘTI

Lilia GÎRLA, Cristian ȘCHIOPU

Universitatea de Stat din Moldova

Infrațiunea de pruncucidere (cunoscută și ca neonaticid sau uciderea copilului nou-născut) prezintă un interes științifico-practic deosebit, deoarece se consideră a fi un fenomen infracțional extrem de vechi, dar, din păcate, până în prezent întâlnit în special în țările suprapopulate și sărace. Pentru a proteja de o pedeapsă mult prea dură mama care și-a omorât copilul nou-născut în condițiile tulburării fizice sau psihice, cu diminuarea discernământului, s-a considerat necesară inserarea unui articol distinct care ar delimita uciderea nou-născutului de către mamă de infrațiunea de omor. La includerea acestei fapte infracționale în legislația Republicii Moldova s-a luat în considerare un număr larg de factori obiectivi și subiectivi care au demonstrat că fapta prevăzută la art.147 din Codul penal al Republicii Moldova este o infracțiune de omor cu circumstanțe atenuante care o privilegiază pe mama-pruncucigașă. Ținând cont de faptul că termenul „pruncucidere” este identic noțiunii de neonaticid, propuse anterior în doctrina autohtonă de către Lilia Gîrla, în cele ce urmează vom utiliza noțiunea de neonaticid, care se impune a fi mai reușită din punct de vedere etimologic.

Pentru a oferi o informație cât mai amplă cu privire la neonaticid, analizei a fost supus un spectru larg de abordări științifice, reglementări din legislațiile altor state și practici judiciare (din Republica Moldova și din România). Sunt date caracteristicile fiecărui element al componenței de infracțiune și sunt aduse numeroase exemple pentru a se înțelege esența crimei de pruncucidere. La fel, sunt formulate concluzii și date explicații, menite să contribuie la o mai bună înțelegere a tuturor aspectelor teoretico-practice cu privire la omorul noului-născut de către mamă. Considerăm această lucrare ca fiind un imbold pentru legiuitor de a introduce unele modificări în prevederile ce vizează infrațiunea în cauză pentru a se evita interpretările eronate și pentru a asigura o aplicare uniformă și corectă a practicii judiciare.

Cuvinte-cheie: *pruncucidere, neonaticid, infanticid, filicid, mamă, nou-născut, lahuză, lăuză, psihoză post-partum, stare de tulburare fizică și psihică cu diminuarea discernământului, omor.*

THE CRIMINAL OFFENCE OF NEONATICIDE IN THE SUBSTANTIVE CRIMINAL LAW THROUGH THE NEW SCIENTIFIC APPROACH AND JUDICIAL DECISIONS

The crime of infanticide (also known as: neonaticide, the assassination of a new-born child) reveals great importance, because it is considered to be a very old phenomenon which unfortunately is present nowadays especially in overpopulated countries that are suffering from poverty. To defend the mother that is murdering her new-born child in the following conditions from a way too harsh punishment, it was considered necessary to interleave a distinct criminal act of manslaughter different from the criminal offence of intentional murder. This crime was created due to the objective and subjective factors proving that the wrongdoing provided in article 147 from the Criminal code of the Republic Moldova, is offence of murder but with extenuating circumstances and with particular differences from the other crimes against the life and health of the human being. The authors of this study have offered a great number of opinions, legal provisions and law-suits, which finally induced to creation of extremely comprehensive penal doctrine concerning the crime of neonaticide. The authors of this article have offered the characteristics of each element of the crime and have offered certain examples to reveal the essence of this crime. Taking it in consideration the articles and monographic studies regarding infanticide, written by Lilia Gîrla in 2004-2005, we will be using the word of neonaticide which is also identical to infanticide. The authors of this research have also been exposed conclusions and explications meant to contribute to a better understanding of the theoretical and practical aspects concerning the assassination of a new-born. We consider this article as an impulse for the Legislator to introduce some modifications to article 147, so that it would not leave room for misunderstandings and to assure the uniform and right judgments if the crime is committed.

Keywords: *infanticide, neonaticide, filicide, killing of a new-born, newborn, mother, surrogate mother, post-partum psychosis, state of physical or mental disorder, disturbed consciousness, murder.*

Scopul acestui demers științific rezidă în: ameliorarea practicii judiciare pe cazurile de pruncucidere, astfel încât să nu fie comise interpretări eronate cu privire la pruncucidere; elaborarea unor propuneri de modificare a Codului penal, astfel încât infrațiunea de pruncucidere să fie completă. La rândul lor, studenții, masteranzii, doctoranzii, procurorii, judecătorii și alte persoane care activează în domeniul dreptului vor acumula un bagaj larg de cunoștințe cu privire la pruncucidere.

Obiectivele lucrării: definirea corectă a infracțiunii de pruncucidere; analiza minuțioasă a componenței infracțiunii de pruncucidere; abordarea unui cadru larg de opinii științifice și practici judiciare din România și din Republica Moldova pentru a înainta propuneri *de lege ferenda* cu privire la pruncucidere; constatarea faptului dacă poate exista pregătire sau tentativă la infracțiunea de pruncucidere; înaintarea unor soluții cu privire la aplicarea corectă a pedepsei în cadrul participației la săvârșirea infracțiunii de pruncucidere; delimitarea pruncuciderii de alte tipuri de ucidere a copilului de către mamă sau tată (filicid, infanticid); explicarea detaliată a stării de tulburare fizică și psihică, cu diminuarea discernământului și asociată cu psihoza post-partum.

Aspecte introductive cu privire la pruncucidere. De la începutul existenței omenirii s-a considerat extrem de importantă protejarea vieții ființei umane, astfel încât toți cei care atentează la viață trebuie să pedepsii conform faptelor acestora și vinovăției corespunzătoare. Numărul în creștere de pruncucideri alarmează instanțele și organele de urmărire penală și le impun să stabilească un regim corespunzător pericolozității sociale a acestui fenomen.

În antichitate, lipsirea de viață a copiilor nou-născuți era admisibilă în unele cazuri. Cu timpul însă, această faptă se introduce, în diferite țări, în lista faptelor penalmente pedepsibile. Această infracțiune era răspândită în toate culturile și civilizațiile antice pe care le cunoaștem, inclusiv în Grecia și Roma Antică, în India, China și Japonia. Pruncuciderea era săvârșită sub diferite forme. Una dintre cele mai cunoscute forme ale pruncuciderii era aducerea nou-născutului în calitate de sacrificiu forțelor supranaturale și divinităților. După cum e știut, omorurile de gen ritual erau frecvente în Cartagina [12, p.11].

Primele pruncucideri înregistrate în istorie se comiteau mai degrabă de către tați decât de către mame. Arhivele civilizațiilor babiloniene și caldeane din anii 4000-2000 î.Hr. atestă că societatea considera că nașterea copiilor cu dizabilități erau semne venite de la zei prezicând un eventual necaz sau o viitoare prosperitate, de aceea nici nu erau ucise odraslele. După fondarea cetăților grecești, neonaticidul a devenit un lucru obișnuit. Literatura greco-romană conține multiple referințe cu privire la nimicirea nou-născuților nedoriți, practicile fiind întâlnite în operele lui Platon, Seneca și Plinius. În general, pruncuciderea a fost privită ca un mijloc de control al populației. De exemplu, reieșind din natura militaristă a societății din Sparta, copiii născuți erau expuși public pentru a li se examina starea fiziologică, deoarece toți urmau să fie înrolați în forțele armate. Părinții descendenților bolnavi, deformați și mici de statură erau obligați să-și părăsească pe o noapte copiii, ducându-i pe vârful unui munte într-un loc bine expus. Dacă copiii acestora supraviețuiau, atunci lor li se permitea să trăiască [20, p.3-4].

În dreptul roman pruncuciderea nu era pedepsită numai în cazurile în care se săvârșea de către Pater Familias. În perioada Imperiului Roman au fost stabilite pedepse severe pentru comiterea pruncuciderii. Dreptul tatălui de a dispune de viața copilului său (Patria potestas) era sub protecția legii. Pe parcursul anumitor perioade din istoria romană, copilul nou-născut se aducea, potrivit obiceiului, în fața tatălui (Pater Familias) care era împuternicit să decidă soarta acestuia. Legea celor XII Table îl obliga pe Pater Familias să-și omoare copilul nou-născut dacă acesta s-a născut cu deficiențe fizice vădite. Cu toate că, în conformitate cu dreptul roman, pruncuciderea se considera infracțiune, persoana vinovată de săvârșirea ei era pedepsită în rare cazuri. Cele mai răspândite metode de săvârșire a pruncuciderii erau:

- abandonarea nou-născutului într-un loc pustiu;
- otrăvirea cu substanțe toxice de origine vegetală [12, p.12].

În societatea europeană, pe parcursul evoluției sale, legătura dintre ilegitimitate și pruncucidere a fost atât de larg recunoscută, încât pruncuciderea era considerată o crimă comisă exclusiv de către femeile necăsătorite. O mare parte din primele legi apărute în Europa, care au interzis pruncuciderea, se refereau strict la crima de neonaticid împotriva bastarzilor – uciderea copilului născut în afara căsătoriei de către mama acestuia. Chiar și după ce legea interzicea pruncuciderea și femeilor căsătorite, acestea de obicei scăpau de pedeapsă. Conform opiniei expuse de Cheryl Meyer, în Europa medievală femeile căsătorite atât de des scăpau de urmărire penală pentru comiterea infracțiunii de pruncucidere, încât ele își puteau ucide copiii datorită unei **impunități** relative. Aceeași impunitate nu se aplica, însă, față de femeile necăsătorite. De exemplu, din arhivele anilor 1513-1777 găsite în cadrul unei instanțe și al unui penitenciar s-a constatat că pentru comiterea infracțiunii de pruncucidere au fost îngropate de vii, înecate și decapitate 87 de femei, dintre care doar 4 au fost căsătorite. Pentru crima de pruncucidere erau pedepsite și vrăjitoarele, atunci când vraja a fost declarată ilegală [20, p.10].

În perioada când viața publică a fost dominată de concepțiile religioase, față de cei vinovați de săvârșirea pruncuciderii se aplicau pedepse dure, crude și inumane. În Franța medievală, persoanele învinuite de pruncucidere erau torturate pentru a-și recunoaște vinovăția și ulterior, după condamnare, erau îngropate de vii [11, p.1235].

Începând cu secolul al XVII-lea, în America de Nord și în Anglia infanticidul era atât de răspândit, încât ascunderea cadavrului copilului nou-născut era pedepsită la fel de sever ca și omorul agravat – cu pedeapsa capitală. Aplicată mamelor care și-au omorât copiii, pedeapsa capitală consta în plasarea făptuitoarei împreună cu un câine, cucoș și șarpe într-un sac strâns legat, aruncat în apă [12, p.11]. Ulterior, aceste măsuri punitive au încetat să mai fie aplicate în câteva țări. Astfel, în 1647 Rusia devine prima țară din lume care pledează pentru atitudinea mai blândă față de mama care și-a omorât copilul, multe alte state urmând acest precedent. Mai târziu, începând cu anul 1888, majoritatea statelor europene, cu excepția Angliei, au evidențiat la nivel legislativ diferența dintre infanticid (omorul copilului în circumstanțe agravante) și pruncucidere (omorul copilului pradă a unei tulburări psihice în care se afla mama).

Deosebirea pruncuciderii de alte tipuri de omor constă în faptul că legea o constituie dintr-o totalitate de elemente obiective (timpul săvârșirii infracțiunii, trauma psihică a mamei) și elemente subiective (starea de depresie și de limitare a discernământului). Prezența lor ne permite să privim omorul intenționat săvârșit de către mamă asupra propriului copil nou-născut ca un tip de omor mai puțin periculos sau ca o infracțiune de omor cu circumstanțe atenuante [22, p.99].

O novație ce prezintă în acest sens interes este articolul 200 (uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă) din noul Cod penal al României [19]. Potrivit acestui articol, mama aflată în stare de tulburare psihică condiționată de naștere poate să cauzeze, pe lângă moartea copilului nou-născut, și vătămarea acestuia, circumstanță care atenuează pedeapsa penală, pe când Codul penal al Republicii Moldova [9] limitează acțiunile mamei nou-născutului. Conform prevederilor legislației autohtone, mama, aflându-se în stare de tulburare fizică sau psihică, cu diminuarea discernământului, poate doar să ucidă copilul nou-născut, însă nu-l poate vătăma. Această lacună în legislație ar putea să genereze un spectru larg de interpretări defavorabile, dacă am admite pedeapsa mai severă făptuitoarei conform prevederilor articolelor 151 sau 152 CP RM. Considerăm că în cazul în care nu am aplica o pedeapsă pentru vătămarea noului-născut de către mama acestuia, nu s-ar realiza scopul legii penale de a apăra persoana împotriva infracțiunilor.

În Marea Britanie, există o lege specială, supranumită The Infanticide Act, în vigoare din 1938, prin care la fel este incriminată infracțiunea de pruncucidere, însă cu diferențe esențiale. Această lege prevede următoarele: *"Where a woman by any willful act or omission causes the death of her child being a child under the age of twelve months, but at the time of the act or omission the balance of her mind was disturbed by reason of her not having fully recovered from the effect of giving birth to the child or by reason of the effect of lactation consequent upon the birth of the child, then, notwithstanding that the circumstances were such that but for this Act the offence would have amounted to murder, she shall be guilty of felony, to wit of infanticide, and may for such offence be dealt with and punished as if she had been guilty of the offence of manslaughter of the child"* [18]. În traducere, deducem că: *atunci când o femeie cauzează, prin orice acțiune intenționată sau inacțiune, moartea copilului său care este un copil sub vârsta de 12 luni, acțiunea sau inacțiunea ei fiind rezultatul diminuării discernământului din motiv că nu s-a reabilitat de la tulburarea cauzată de procesul nașterii sau de efectul lactației consecvente nașterii copilului, atunci când aceste acțiuni sunt similare unui omor, ea va fi considerată vinovată pentru infracțiunea de infanticid și i se va aplica o pedeapsă similară cu pedeapsa pentru lipsirea de viață din imprudență.*

Considerăm că în Marea Britanie noțiunea de pruncucidere este abordată mai pe larg, deoarece, reieșind din prevederile legii speciale a Marii Britanii, se admite și uciderea copilului care are o vârstă de până la 12 luni, termen care în legislația penală a Republicii Moldova nu poate fi mai mare de 24 de ore pentru a se califica fapta infractoarei ca pruncucidere, dacă va fi ucis nou-născutul [18]. Reiese că relația dintre infanticid și pruncucidere este una de gen-specie, pruncuciderea fiind specia în cazul de față, deoarece nu orice pruncucidere este și un infanticid, însă orice infanticid este și o pruncucidere. Deși în Marea Britanie echivalentul pruncuciderii din Republica Moldova este infanticidul, abordarea acesteia în dreptul anglo-saxon este una diferită, de aceea nu trebuie confundată cu noțiunea de ucidere a nou-născutului de către mama acestuia abordată de către legiuitorul moldav.

Am evidențiat că acest termen a fost lărgit în Regatul Unit datorită cercetărilor științifice medicale. Astfel, de un tratament mai blând va beneficia un cerc mai larg de mame pruncuigașe decât în cazul aplicării pedepsei de către judecătorii de drept comun, din care fac parte și cele din Republica Moldova, România și Federația Rusă.

În Codul penal francez este abrogat articolul 300 care incrimina, până la 1 martie 1994, infracțiunea de pruncucidere cu următoarele prevederi: "*L'infanticide est le meurtre ou l'assassinat d'un enfant nouveau-né*" (infanticid este omorul sau asasinarea unui copil nou-născut). În prezent, pentru omorul oricărui copil nou-născut în Franța sunt aplicate prevederile art.221-1 din Codul penal, cu următoarele prevederi "*Le meurtre est puni de réclusion criminelle à perpétuité lorsqu'il est commis sur un mineur de moins de 15 ans*" (omorul este pedepsit cu închisoare pe viață atunci când este comis față de un minor care încă nu a împlinit vârsta de 15 ani) [8]. Totuși, conform practicii judiciare, faptoizoarelor care și-au ucis mulți copii nou-născuți li s-au aplicat niște pedepse mai blânde în conformitate cu prevederile generale ale Codului penal francez, deoarece au acționat cu responsabilitate redusă:

- Dominique Cottrez, condamnată la 9 ani de închisoare pentru că și-a ucis 8 copii nou-născuți;
- Celine Lesage, condamnată la 15 ani de închisoare după ce aceasta și-a ucis 6 din copiii săi nou-născuți;
- Veronique Courjault, condamnată la 8 ani de închisoare pentru omorul a 3 copii ai săi [15].

Considerăm că noțiunea de pruncucidere nu trebuie confundată cu cea de *filicid*. Dintre mamele care îșiucid copiii, acestea pot fi împărțite în două grupuri. Primul grup îl formează mamele care comit infracțiunea de pruncucidere (neonaticid), adică cele care îșiucid copiii nou-născuți sub imperiul tulburării fizice sau psihice, cu diminuarea discernământului. Al doilea grup îl formează mamele care dispun de discernământ și îșiucid copiii care sunt cu mult mai maturi. În acest context, drept exemplu sunt aduse două cazuri distincte:

- pruncucidere este considerată fapta săvârșită de Melissa Drexler, care și-a aruncat copilul nou-născut în urna de gunoi din closetul localului unde aceasta sărbătorea balul de absolvire;
- filicid este considerată fapta săvârșită de Susan Smith, care a condus mașina, în care se aflau copiii săi, într-un lac și i-a înecat în el. Unul din copii avea vârsta de 2 ani, iar celălalt avea împlinite 14 luni [20, p.10].

Obiectul juridic al infracțiunii de pruncucidere. În cazul acestei infracțiuni, obiectul juridic special coincide cu obiectul juridic generic, fiind reprezentat de relațiile sociale privind dreptul la viață ca drept absolut și inalienabil, drept care ia naștere din momentul expulsiei copilului din corpul mamei, indiferent dacă acesta este viabil sau nu [7, p.123]. Reiese că obiectul juridic al pruncuciderii nu-l formează relațiile sociale privind dreptul la viață al oricărui om, ci doar cele privind viața nou-născutului, calitatea lui fiind stabilită datorită expertizelor medico-legale, atunci când se examinează trupul la locul comiterii crimei.

Obiectul material al acestei infracțiuni îl reprezintă corpul copilului nou-născut, căci dacă nu s-ar atenta la corp nu am fi în prezența infracțiunii prevăzute în art.147 CP RM.

Conform medicinii legale, nou-născut este considerat copilul la care din momentul nașterii sale încă nu au trecut 24 de ore, uneori (cu titlu de excepție) mai multe ore, când copilul mai are urme sau semne inerente unui făt. Acest semne pot fi:

- tumori de la naștere;
- urme de materie alb-gălbuie;
- sânge pe corp;
- urme de meconium (*meconium* – materie pe care o elimină ca excremente fătul, imediat după naștere);
- prezența cordonului ombilical proaspăt [24, p.391].

Condiția ca copilul să fie considerat nou-născut este determinată și de faptul dacă fătul expulzat întrunește calitatea de persoană, adică s-a născut viu. Totuși, nu ar trebui să confundăm noțiunea de *viu* cu cea de *viabil*, prin care se prezintă condițiile, calitățile necesare ale copilului pentru a se menține în viață, a se dezvolta [17]. Se va admite pruncuciderea chiar și atunci când se va demonstra că copilul ucis imediat după naștere oricum nu ar fi supraviețuit mai mult de câteva ore. Conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății al Republicii Moldova despre unele măsuri privind ocrotirea sănătății femeii și reducerea numărului de avorturi în republică, nr.152 din 03.08.1994, cu modificările ulterioare din 04.01.1999, fătul se consideră viabil la greutatea corpului de 500 de grame și mai mult (dacă greutatea lui la momentul nașterii nu este cunoscută, atunci se

iau în considerare lungimea corpului – nu mai puțin de 25 centimetri și termenul gestației – 22 de săptămâni și mai mult). Deși aceste prevederi nu sunt publicate în Monitorul Oficial și nu ar prezenta izvoare de drept, ele sunt elaborate de Organizația Mondială a Sănătății și sunt unanim recunoscute. Totuși, cea mai bună soluție ar fi, considerăm, publicarea ordinelor Ministerului Sănătății în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Conform unei alte opinii, care însă nu este unanim acceptată, **copil nou-născut** – făt (produs al concepției) este cel care a atins viabilitatea, adică greutatea de 1000 de grame (dacă greutatea copilului la momentul nașterii nu se știe, atunci se iau în considerare lungimea corpului – nu mai puțin de 35 de centimetri și durata gestației – 28 de săptămâni și mai mult [23, p.16].

Conform Hotărârii explicative a Curții Supreme de Justiție nr.11 din 24.12.2012, dacă mama comite omorul propriului copil care nu are calitatea de nou-născut, atunci fapta ei poate fi calificată în baza art.201¹ alin.3) lit.c) CP RM sau, dacă persistă intenția la omor, în baza art.145 alin.(2) lit.e) CP RM [14].

Considerăm noțiunea de pruncucidere ca fiind una nereușită, deoarece lasă loc de multe interpretări atunci când definim noțiunea de prunc. În opinia noastră, raportul dintre un prunc și un nou-născut este unul de gen-specie: orice nou-născut fiind un prunc, însă nu orice prunc fiind și un nou-născut. Cu titlu de exemplu, constatăm că nu vom putea califica omorul unui prunc după 4 săptămâni de la naștere conform articolului 147 CP RM, deoarece:

- este nevoie de statutul special al victimei de copil nou-născut (adică, omorul copilului în decurs de 24 ore după naștere);
- starea de tulburare fizică și psihică cu diminuarea discernământului, cauzată de naștere, nu poate dura mai mult de 24 de ore după naștere, cu anumite excepții;
- acțiunile făptuitoarei în acest caz se vor califica conform prevederilor alin.(3) lit.c) art.201¹ CP RM (Violența în familie): „*violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral care a provocat decesul victimei*”.

Mai potrivită pare a fi noțiunea de neonaticid, pe care o considerăm mai corectă din punct de vedere legislativ, științific și al dreptului penal: uciderea copilului nou-născut în timpul nașterii sau imediat după naștere, săvârșită de către mama aflată într-o stare de tulburare fizică sau psihică, cauzată de naștere, cu diminuarea discernământului [12, p.182].

Pentru a fi determinat corect obiectul juridic al infracțiunii de pruncucidere, propunem spre examinare *Sentința Judecătorei Fălești din 05.08.2010 (Dosarul nr.1-110/2010)*, cu următoarele constatări: „*Vina inculpatei este demonstrată și prin probele administrate legal, inclusiv materialele cauzei: raportul de expertiză medico-legală nr.77 din 16.06.2010, conform căruia cadavrul depistat în gospodăria lui N.I. aparține unui copil nou-născut, de gen masculin, născut la termen, viabil*”. Din cele menționate deducem că putem demonstra calitatea de nou-născut a victimei printr-un raport de expertiză medico-legală [6].

Pluralitatea de victime (gemeni, tripleți, cvadrupleți etc.) nu influențează asupra calificării pruncuciderii, dar trebuie luată în calcul la individualizarea pedepsei. Potrivit prevederilor art.117 lit.a) CP RM, în cazul pluralității de victime, calificarea se face conform art.147 CP RM o singură dată, dacă omorul a tuturor victimelor este cuprins de intenția unică a făptuitorului [14].

Latura obiectivă a acestei infracțiuni constă în acțiuni care provoacă moartea copilului nou-născut (de exemplu, aplicarea unei lovituri mortale în capul copilului, asfixierea copilului după ce el a fost expulzat, plasarea copilului într-o încăpere letală pentru viața copilului), fie în inacțiuni (refuzul de a hrăni copilul) [22, p.99]. Fapta constituie infracțiunea de ucidere ori vătămare a nou-născutului săvârșită de către mamă și în cazul în care acțiunea de ucidere a avut loc în interiorul acestei perioade, dar moartea copilului a survenit ulterior acesteia [10, p.86].

Un exemplu practic de inacțiune este relevat în *Sentința Judecătorei Fălești din 05.08.2010 (Dosarul nr.1-110/2010)*. Fapta încadrată ca prejudiciabilă a fost următoarea: „*La cadavru a fost depistat traumatism craniocerebral închis cu hemoragie subrahnoidală care, asociată cu lăsarea fără îngrijire, a dus la decesul copilului*” [6].

Un exemplu practic de acțiune prin care a fost cauzat decesul nou-născutului este prezentat în *Sentința Judecătorei Călărași din 15.09.2010 (Dosarul nr.1-90-2010; numărul de înregistrare 16-1-773-05052010)*,

prin care s-a constatat că: „*Inculpata T.V., la 18 martie 2010, aproximativ la ora 04.00, aflându-se în gospodăria părinților ei din s.Pitușca, raionul Călărași, tainic, de una singură, a născut un copil de gen feminin cu greutatea de 2150 grame. Apoi intenționat, imediat după naștere, aflându-se într-o stare de tulburare psihică cu diminuarea discernământului, cauzată de naștere, l-a aruncat într-un canal ce servește ca gunoiște din s.Pitușca, raionul Călărași, cadavrul fiind ulterior depistat de un consătean*” [5].

Conform practicii judiciare românești, un interes deosebit prezintă circumstanțele de fapt ale unui dosar prin care se arată cum poate fi manifestată latura obiectivă a infracțiunii de pruncucidere: „*În prezenta cauză, așa cum s-a reținut în actul de sesizare al instanței și inculpata a recunoscut că în seara zilei de 5 iunie 2011, în jurul orei 21.30, aceasta a dat naștere unui făt de sex masculin viu, pe care l-a ascuns într-un lighean de plastic, acoperindu-l cu niște obiecte textile de vestimentație și l-a lăsat într-o cameră nelocuită pentru a nu fi găsit de ceilalți copii. A doua zi de dimineață, inculpata a dus acel lighean cu nou-născutul într-o magazie din spatele casei. În următoarea zi, respectiv pe 7 iunie 2011, dimineața, după ce ceilalți copii au plecat la școală, inculpata a îngropat nou-născutul cu lighean cu tot într-un lan de porumb în grădina casei. Examinările medico-legale asupra cadavrului celui nou-născut au stabilit că moartea acestuia a fost violentă, cauza fiind compresiunea cervicală prin strangulare*” [4].

În România, în cazul în care activitatea deucidere a fost în întregime efectuată, dar rezultatul constând în moartea copilului nu s-a produs din motive independente de voința făptuitorului, acesta răspunde pentru infracțiunea deucidere sau vătămare a nou-născutului săvârșită de către mamă în forma incriminată la alin.(2) art.200 din noul Cod penal al României cu următoarele prevederi: „*Dacă faptele prevăzute în art.193-195 sunt săvârșite asupra copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, de către mama aflată în stare de tulburare psihică, limitele speciale ale pedepsei sunt de o lună și, respectiv, 3 ani*” [10, p.87]. Faptele prevăzute în art.193-195 din noul Cod penal al României sunt următoarele:

1. Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice;
2. Vătămarea corporală;
3. Lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte.

Conform opiniei autorului Alexandru Boroș, uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă fiind o infracțiune materială, care are ca urmare imediată producerea unui rezultat, este susceptibilă de desfășurare în timp și, deci, de efectuarea unor forme imperfecte: acte pregătitoare (preparatorii) și tentativă. Potrivit aceluiași autor, cele două forme nu sunt pedepsite în cazul infracțiunii deucidere ori de vătămare a nou-născutului săvârșită de către mamă. Aceste acte port însă relevanță penală în cazul în care fapta a fost săvârșită și s-a produs uciderea sau vătămarea copilului, ele fiind în acest caz absorbite în conținutul infracțiunii deucidere ori vătămare a nou-născutului săvârșită de către mamă [10, p.88].

Hotărârea explicativă a Curții Supreme de Justiție a RM nr.11 din 24.12.2012 prevede, însă, o soluție diametral opusă: „*Este posibil ca făptuitoarea să-și îndrepte intenția nemijlocit spre omorul a două victime. Dacă din cauze independente de voința făptuitoarei nu decedează niciuna din acele victime, respectând regula de la art.117 lit.a) CP RM, cele săvârșite urmează a fi calificate conform art.27 și art.147 CP RM, ca tentativă de pruncucidere. Aceeași soluție de calificare se impune în cazul în care făptuitoarea își îndreaptă intenția nemijlocit spre lipsirea de viață a două victime, dar, din cauze independente de voința ei, se produce decesul unei singure victime din cele două*” [14].

Practica judiciară românească statutează prin *Decizia Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.1948 din 22 martie 2005* faptul că nu poate exista tentativă de pruncucidere, constatând următoarele circumstanțe: „*Uciderea copilului nou-născut, săvârșită imediat după naștere, de către mama care s-a aflat într-o stare de tulburare psihică pricinuită de naștere, constatată pe baza unei expertize medico-legale, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de pruncucidere prevăzute în art.177 C.pen. Dacă acțiunea deucidere a mamei aflată într-o astfel de stare nu și-a produs efectul, copilul nou-născut fiind salvat, soluția de achitare a acesteia este legală, întrucât tentativa la infracțiunea de pruncucidere nu este incriminată*” [2].

În opinia noastră, nu există tentativă la infracțiunea de pruncucidere. Ca argumente invocăm următoarele: „*Reieșind din caracterul intenției făptuitoarei (spontană și de scurtă durată), pregătirea și tentativa la pruncucidere în sensul art.147 CP RM sunt imposibile, iar orice act de pregătire presupune chibzuirea anterioară și imaginarea rezultatului așteptat, adică are loc premeditarea faptului. Ca urmare, fapta neconsumată va constitui nu pregătirea sau tentativa la pruncucidere, ci pregătirea sau tentativa la omor intenționat,*

deoarece nu a existat circumstanța atenuantă: starea de tulburare fizică sau psihică cu diminuarea discernământului, provocată de naștere, în care se afla mama la momentul comiterii pruncuciderii" [12, p.61], poziție pe care o susținem integral.

Participația la infracțiunea de pruncucidere: subiectul infracțiunii. Conform art.147 CP RM, putem constata că subiectul infracțiunii este unul distinct. Răspunsul la întrebarea: *cine poate fi infractorul în cazul faptei prevăzute la art.147 CP RM?* îl găsim chiar în dispoziția acestei norme juridico-penale: mama nou-născutului. Prin urmare, putem concluziona că subiectul infracțiunii de pruncucidere (art.147 CP RM) este special, determinat atât prin semnele de sex (numai femeia), cât și prin relațiile de rudenie cu victima (mama copilului). Adică, în calitate de subiect al pruncuciderii se consideră a fi numai femeia, care este mama copilului nou-născut [12, p.62].

Conform art.21 CP RM, mama copilului nou-născut poate fi trasă la răspundere cu condiția ca aceasta să aibă împlinită vârsta de 14 ani. În caz contrar, considerăm că nu există subiectul infracțiunii și nu putem condamna făptuitoarea.

Conform legislației Federației Ruse, subiectul acestei infracțiuni la fel este unul special: mama copilului nou-născut care a împlinit vârsta de 16 ani. Dacă totuși e să admitem săvârșirea infracțiunii de pruncucidere în coautorat, ceilalți făptuitori vor fi pedepsiți pentru omorul intenționat cu bună știință asupra unui minor, deci, potrivit alin.(2) art.105 CP FR; adică, circumstanțele atenuante ale pruncuciderii nu se răsfrâng asupra altor persoane. Mai complicată devine situația calificării în cazul în care ceilalți participanți nu sunt coautori, dar acționează ca organizatori, complici sau instigatori. Autorii ruși consideră că conform prevederilor ce vizează pruncuciderea va fi pedepsită numai mama, deoarece circumstanțele atenuante, prin intenția legiuitorului, au fost introduse doar pentru ca ea să fie apărată, pe când ceilalți participanți, indiferent de rolul lor în săvârșirea infracțiunii, vor fi pedepsiți în dependență de contribuția lor la infracțiune, conform sancțiunii pentru omor față de o persoană despre care se știa cu certitudine că are calitatea de minor [25, p.53].

Într-o opinie, persoana care determină, înlesnește sau ajută la realizarea acțiunii de ucidere a copilului nou-născut pe mama aflată într-o stare de tulburare pricinuită de naștere va răspunde pentru infracțiunea de instigare sau complicitate la omor, după caz, indiferent dacă a cunoscut sau nu starea de tulburare pricinuită de naștere [7, p.123].

Într-o altă opinie, faptele participanților la uciderea copilului nou-născut de către mama aflată în stare de tulburare pricinuită de naștere se încadrează în instigare sau complicitate, după caz, la infracțiunea de pruncucidere, nu la o altă infracțiune, întrucât faptele acestora nu pot fi încadrate distinct de fapta autorului, în deplin consens cu principiul unității de infracțiune și cu regula după care actele participanților au un caracter dependent în raport cu actele autorului, în argumentare susținându-se că factorii particulari din conținutul pruncuciderii se obiectivează și se răsfrâng asupra participanților în măsura în care i-au cunoscut sau prevăzut [7, p.123].

Conform practicii judiciare românești, nu se poate spune că calificarea acțiunilor participanților se face într-un mod uniform. Autorul Alexandru Boroș, comparând diverse sentințe judiciare, a ajuns la concluzia că unele instanțe au considerat că cel care ajută pe mamă la uciderea copilului nou-născut trebuie sancționat, potrivit noului Cod penal, pentru complicitate la infracțiunea de ucidere sau vătămare a copilului nou-născut de către mamă. Dimpotrivă, alți autori susțin că acesta ar trebui sancționat pentru complicitate la infracțiunea de omor calificat [10, p.85].

În ce ne privește, pledăm pentru precizarea statutului legal al femeii care poartă fetusul; în opinia noastră, mama surogat, femeia însărcinată (gestanta) la fel trebuie considerată a fi lehoză (parturientă), lăuză și poate să sufere stări de tulburare psihică sau fizică, însă ea nu poate fi mamă nici *de facto*, nici *de iure* [13, p.63].

Latura subiectivă. Numeroși autori consideră starea de tulburare fizică sau psihică, cu diminuarea discernământului, ca fiind simptomele depresiei postnatale, cunoscută și sub denumirea de psihoză post-partum sau depresie post-partum. Conform dicționarului, cuvântul „post-partum” este asociat fie cu **perioada imediat următoare expulzării fătului**, fie cu un proces patologic, o boală care apare în urma unei nașteri [16].

Potrivit opiniei unor autori, psihoza post-partum sau depresia post-partum sunt asociate și cu legitima apărare. Această stare de psihoză se manifestă prin faptul că femeia nu conștientizează diferența dintre ceea ce este corect și ceea ce nu este corect. Deși depresia nu este o stare atât de gravă ca psihoza, ambele prezintă tulburări prin care mama copilului nu distinge dreptatea de opusul ei [11, p.1235].

Conform unor date statistice, în prezent una sau două mame lăuze din 1000 suferă de psihoză post-partum în momentul nașterii. O altă statistică privind femeile care au mai îndurat o astfel de stare patologică anterior

sau care suferă de schizofrenie denotă că, din 1000 de lăuze, numărul mamelor suferind de psihoză în momentul nașterii ar fi deja de 100. Conform datelor examinate în cadrul a 54.000 de nașteri într-o perioadă de 12 ani s-a constatat legătura de cauzalitate dintre procesul de naștere și tulburarea psihică. Medicii au depistat că riscul apariției maladiei sus-menționate este de 7 ori mai mare în primele 30 de zile după naștere decât în timpul sarcinii, sugerând că factorii metabolici ar putea provoca psihoza post-partum. Medicii la fel au constatat că din toate pacientele care au dezvoltat starea de psihoză 72-80% sufereau de tulburare bipolară sau schizofrenică și 12% – de schizofrenie; 4% din toate aceste mame comit infracțiunea de pruncucidere sau infanticid; 41-57% din mamele care suferă de tulburare psihică manifestă intenții spontane de a-și ucide copilul nou-născut, cu păstrarea unei cantități limitate de conștiință. Unul din exemplele intenției spontane des întâlnite este dorința de a-și arunca copilul nou-născut peste geam [21, p.406].

Starea de tulburare psihică poate fi cauzată de mai multe circumstanțe: refuzul tatălui de a recunoaște copilul nou-născut, nemulțumirea părinților mamei nou-născutului, luarea în derâdere de către persoanele ce înconjoară mama. *Tulburarea psihică nu privează pe mamă de posibilitatea de a conștientiza realitatea ce o înconjoară sau consecințele acțiunilor sale, însă discernământul său într-o oarecare măsură este limitat* [25, p.51].

Analizând sancțiunea pruncuciderii, am dedus că legiuitorul a introdus această infracțiune ca o categorie atenuantă a infracțiunii de omor, luând în considerare starea psihică a mamei în timpul nașterii sau imediat după naștere. Totuși, există situații distincte, când mama intenționează să-șiucidă copilul cu mult timp înainte de nașterea lui. Puțin probabil că această infracțiune ar putea fi considerată omor cu circumstanțe atenuante. Conform prevederilor legislației Federației Ruse, această faptă s-ar fi încadrat conform prevederilor ce vizează infracțiunea de omor intenționat cu circumstanțe agravante, deoarece s-a comis cu bună știință asupra unui minor [25, p.52], similar prevederilor de la lit.e) alin.(2) art.145 CP RM. Totuși, luând în considerare prevederile legislației autohtone, vom califica aceeași faptă în conformitate cu lit.c) alin.(3) art. 201¹ CP RM (Violența în familie).

Considerăm că un interes deosebit prezintă *Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție în cadrul Dosarului nr.1ra-80/2014* [1], unde: „*Inculpata C.R. a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile sale să fie recalificate în baza art.147 Cod penal, adică ca pruncucidere*”. Însă, instanța de recurs a remarcat că „*în decizia sa instanța de apel a dezbătut argumentul inculpatei C.R. privind încadrarea acțiunilor sale în baza art.147 Cod penal – pruncuciderea, adică săvârșirea infracțiunii imputate aflându-se într-o stare de tulburare fizică sau psihică, cu diminuarea discernământului, menționând că nu și-a găsit confirmarea, fiind combătut prin raportul de expertiză psihologică judiciară nr.308 din 25.02.2013, potrivit căruia careva date obiective privind stabilirea stării de afect fiziologic la examinarea lui C.R. în momentul nașterii și după aceasta nu au fost depistate*” [1]. Reiese că starea de tulburare fizică sau psihică, cu diminuarea discernământului, trebuie stabilită printr-un raport de expertiză psihologică judiciară.

Înalta Curte de Casație și Justiție din România în *Decizia nr.892/2014 din 24 martie 2014* menționează următoarele: „*Dispozițiile art.177 C.pen. incriminează ca infracțiune, sancționând cu închisoarea de la 2 la 7 ani, fapta de ucidere a copilului nou-născut săvârșită imediat după naștere de către mama aflată într-o stare de tulburare pricinuită de naștere. Această stare de tulburare ce caracterizează comportamentul subiectiv al subiectului activ al infracțiunii de pruncucidere reprezintă elementul definitiv ce marchează distincția dintre pruncucidere și infracțiunea de omor*” [3].

Reieșind din cele menționate, am concluzionat că, fără tulburarea pricinuită de naștere, uciderea nou-născutului va fi calificată drept infracțiune de omor.

La fel am evidențiat că nu contează dacă în momentul efectuării expertizei medico-legale psihiatrice făptuitoarea se află într-o stare de tulburare psihică. Pentru a fi calificată infracțiunea ca pruncucidere, trebuie să demonstrăm starea de tulburare cauzată de naștere la momentul uciderii copilului nou-născut.

Considerăm că fără a demonstra legătura de cauzalitate dintre naștere și diminuarea discernământului nu vom putea mărturisi o veritabilă infracțiune de pruncucidere. În susținerea argumentelor noastre, subliniem că ascunderea de către mamă a sarcinii față de persoanele din familie și constatarea medico-legală psihiatrică, în sensul că, deși la examenul medical făptuitoarea prezintă o stare depresiv-anxioasă, nu poate fi reținută existența unei tulburări psihice cauzate de naștere, discernământul critic fiind păstrat în acel moment, constituie date ce impun concluzia că uciderea copilului nou-născut constituie infracțiunea de omor calificat, iar nu cea de pruncucidere.

Motivele care determină săvârșirea infracțiunii de pruncucidere sunt diverse, legea însă nu le prevede exhaustiv. Luând în considerare practica judiciară, putem deduce că printre motivele săvârșirii infracțiunii de pruncucidere pot fi menționate: *dezonorarea; starea materială dificilă; frica față de părinți.*

Starea de tulburare fizică sau psihică cu diminuarea discernământului nu trebuie confundată cu săvârșirea faptei în stare de iresponsabilitate. Dacă pruncuciderea va fi săvârșită de către o mamă iresponsabilă, ea nu va putea fi condamnată conform art.23 CP RM.

Delimitarea infracțiunii de pruncucidere de alte infracțiuni similare

Diferența dintre pruncucidere și omor. Există un număr larg de infracțiuni care sunt asemănătoare cu infracțiunea de pruncucidere, în șirul acestora înscriindu-se omorul și lăsarea în primejdie. Deși omorul intenționat (sau, pur și simplu, omorul) este lipsirea ilegală și intenționată de viață a unei alte persoane și această definiție este aplicabilă tuturor infracțiunilor săvârșite prin omor, prevăzute la art.145-148 CP RM, există diferențe esențiale între infracțiunile prevăzute la art.145 și 147 (CP RM).

În primul rând, cercul de subiecți în cadrul infracțiunii de pruncucidere este unul restrâns, fiind aplicabil numai în raport cu mama lăhuză sau lăuză (*lăuză, lăuze, s. f. Femeie care se află în primele 6-8 săptămâni după o naștere*), adică mama care naște copilul. În cazul omorului același copil nou-născut poate fi ucis fie de tatăl acestuia, fie de orice altă persoană care nu este mama copilului nou-născut.

În al doilea rând, deosebim infracțiunea de omor intenționat de cea de pruncucidere prin latura subiectivă diferită caracterizată prin starea de tulburare fizică sau psihică a mamei, cu diminuarea discernământului, care nu este similară laturii subiective a infracțiunii de omor, unde făptuitorul acționează cu intenție directă sau indirectă, fără ca să fie limitat în capacitatea de a înțelege realitatea și dorind, conștientizând sau cel puțin admitând survenirea morții. La fel nu trebuie confundat omorul săvârșit în stare de afect (art.146 CP RM) cu pruncuciderea, deoarece specificul laturii subiective a omorului comis în stare de afect rezidă în faptul că această stare survine în mod subit și este provocată de acte de violență sau de insulte grave ori de alte acte ilegale sau imorale ale victimei, circumstanțe incompatibile cu circumstanțele în care se comite infracțiunea de pruncucidere.

Diferența dintre pruncucidere și lăsarea în primejdie. În Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art.145-148 CP RM)”, nr.11 din 24.12.2012, se prevede:

„Este necesară delimitarea infracțiunii de pruncucidere de infracțiunea de lăsare în primejdie (art.163 CP RM). Criteriul de delimitare este următorul: în cazul lăsării în primejdie, făptuitoarea dorește ca cineva să-i poarte grijă copilului ei nou-născut; în situația pruncuciderii, ea dorește sau admite moartea victimei. Orientarea intenției este apreciată în funcție de timpul și locul abandonării nou-născutului, de starea ei fizică la momentul abandonării lui, de probabilitatea salvării lui, de faptul cât de repede după abandonare copilul va putea fi descoperit etc. De exemplu, lăsarea nou-născutului în pădure sau în câmp, de parte de locurile animate și căile de circulație, vorbește clar despre prezența intenției de pruncucidere. În contrast, lăsarea nou-născutului într-un cărucior, în timpul verii, la ușa maternității, mărturisește cel mai probabil despre intenția de a comite fapta de lăsare în primejdie” [14].

În ce ne privește, considerăm că deosebirea dintre lăsarea în primejdie, care a condus la decesul victimei (lit.b) alin.(2) art.163 CP RM), și pruncuciderea săvârșită prin inacțiune (art.147 CP RM) urmează a fi căutată în latura subiectivă. Așadar, în cazul pruncuciderii intenția este îndreptată spre cauzarea morții copilului nou-născut, iar lăsarea lui în primejdie se consideră a fi numai una dintre modalitățile săvârșirii infracțiunii prevăzute la art.147 CP RM [13].

În cadrul infracțiunii de lăsare în primejdie nu este respectată obligația făptuitorului de a îngriji copilul, obligație care este legală în cazul părinților și convențională când persoana se obligă să aibă grijă de copil. În cazul infracțiunii de pruncucidere nu putem spune că făptuitoarea încalcă o anumită obligație de a avea grijă, ci mai degrabă, aflându-se în stare de tulburare fizică sau psihică, își ucide copilul nou-născut. Aceste constatări ne-au determinat să concluzionăm că infracțiunea de lăsare în primejdie poate fi comisă numai prin inacțiune, adică prin nerespectarea obligațiilor de a avea grijă de copil, pe când neonaticidul poate fi comis atât prin acțiune, cât și prin inacțiune. La fel nu putem spune că, în cazul în care copilul este abandonat intenționat într-un loc periculos și va deceda, acesta va fi victimă directă a unei lăsări în primejdie, cauzate printr-o acțiune. Dimpotrivă, această acțiune poate fi calificată numai conform art.145 CP RM.

Concluzii

Investigațiile realizate ne permit să concluzionăm că infracțiunea de pruncucidere este o infracțiune comisă de către mama copilului nou-născut, în timpul nașterii sau după naștere, într-un interval de 24 de ore, aceasta aflându-se într-o stare de tulburare fizică sau psihică, cu diminuarea discernământului, existând o legătură de cauzalitate între naștere și această stare psihică de psihoză a mamei.

În urma studiului științific întreprins:

- 1) am descoperit noțiuni identice ale pruncuciderii, acestea fiind neonaticidul și uciderea copilului nou-născut de către mama acestuia;
- 2) am diferențiat noțiunea de pruncucidere de cele de filicid și infanticid;
- 3) am deosebit infracțiunea de pruncucidere de omorul intenționat, omorul săvârșit în stare de afect, lăsa-rea în primejdie și de săvârșirea unei fapte în stare de iresponsabilitate;
- 4) am dedus că calitatea de nou-născut o poate avea numai copilul la care după nașterea lui nu au trecut încă 24 de ore; de aceea, nu poate constitui infracțiune de pruncucidere omorul copilului în afara acestui interval;
- 5) am stabilit noțiunea de psihoză post-partum care este identică cu starea de tulburare psihică, cu diminuarea discernământului;
- 6) am demonstrat că calitatea de mamă o poate avea atât mama biologică, cât și cea surrogată, cu condiția ca ea să fie cea care naște copilul;
- 7) am constatat lipsa etapelor de pregătire sau de tentativă în cazuri de pruncucidere;
- 8) am determinat că în cazul participației la pruncucidere, dacă mama este autor, complice, instigator sau organizator la infracțiunea prevăzută la art.147 CP RM, ea va fi trasă la răspundere conform art.147 CP RM, iar celelalte persoane care au participat vor fi pedepsite conform art.145 CP RM.

În urma analizelor efectuate propunem:

1. Înlocuirea cuvântului *pruncucidere* cu cel de *neonaticid*, care se referă exclusiv la omorul copilului nou-născut și este un termen mai potrivit.
2. Publicarea ordinelor Ministerului Sănătății în Monitorul Oficial al Republicii Moldova pentru a fi expusă publicului esența noțiunii de nou-născut.
3. Completarea articolului 147 CP RM cu sintagma „*mamă surrogată, lăuză*” în ceea ce ține de calitatea subiectului infracțiunii, pentru a exclude interpretările greșite din partea instanțelor judecătorești și pentru a garanta o practică judiciară uniformă.
4. Introducerea în articolul 147 CP RM a îmbinării de cuvinte „*propriului copil*” în ceea ce ține de legătura dintre copil și mama sa, deoarece există cazuri când mama adevărată a copilului nu ea îl naște.
5. Modificarea articolului 147 CP RM într-o nouă redacție:

Articolul 147. Neonaticidul

Omorul propriului copil nou-născut săvârșit în timpul nașterii sau în primele 24 de ore după naștere de către lăuză sau mamă surrogată, care se află într-o stare psihică post-partum sau suferă de o tulburare fizică sau psihică cauzată de naștere, cu diminuarea discernământului, se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani.

Bibliografie:

1. *Arhiva Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*. Colegiul Penal. Decizia din 15.01.2014, Dosarul nr.1ra-80/2014. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=1256 [Accesat: 09.11.2015]
2. *Arhiva Înaltei Curți de Casație și Justiție a României*. Secția penală. Decizia nr.1948 din 22 martie 2005.
3. *Arhiva Înaltei Curți de Casație și Justiție a României*. Secția penală. Dosarul nr.6668/109/2011. Decizia nr.892/2014 din 24 martie 2014. <http://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=115074> [Accesat: 10.11.2015]
4. *Arhiva Înaltei Curți de Casație și Justiție a României*. Secția penală. Decizia nr.892/2014 din 24 martie 2014. Dosarul nr.6668/109/2011. <http://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=115074> [Accesat: 10.11.2015]
5. *Arhiva Judecătorei Călărași*. Dosarul nr.1-90/2010. *Sentița de condamnare din 15.09.2010*.
6. *Arhiva Judecătorei Fălești*. Dosarul nr.1-110/2010. *Sentița de condamnare din 05.08.2010*.
7. *Codul penal comentat* / (coord.): prof.univ., dr. Matei Basarab; [autori]: prof.univ. Viorel Pașca, prof.univ., dr. Gheorghita Mateuș, conf.univ., dr. Constantin Butiuc. București: Hamangiu, 2007, p.123. ISBN 978-973-1720-64-7

8. Code pénal français, edition 2015-10-18.
<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070719> [Accesat: 09.11.2015]
9. Codul Penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.128-129, nr.134.
10. *Drept penal. Partea Specială: conform Noului Cod penal* / Alexandru Boroii. București: C.H. Beck, 2011, p.86. ISBN 978-973-115-788-7
11. FRIEDMAN, S.H. Recovery From Schizophrenia: An International Perspective. In: *Psychiatric Services*, September 2007, vol.58, no.9, p.1235. <http://ps.psychiatryonline.org/doi/pdf/10.1176/ps.2007.58.9.1235> [Accesat: 10.11.2015]
12. GÎRLA, L. *Aspecte teoretice și practice privind infracțiunea de pruncucidere*: Monografie. Chișinău: CEP USM, 2006, p.11. 216 p. ISBN 978-9975-70-623-0
13. GÎRLA, L. *Pruncuciderea: Analiză juridico-penală și criminologică*: Teză de doctor în drept la Specialitatea: 12.00.08 – Drept penal (cu specificarea: Drept penal; Criminologie). Cu titlu de manuscris, CZU: 343.622. Chișinău, 2005, p.62.
14. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art.145-148 CP al RM)”, nr.11 din 24.12.2012, pct.25.
15. <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3147584/French-mother-Dominique-Cottrez-jailed-nine-years-infanticide-deaths-eight-babies.html> [Accesat: 09.11.2015]
16. <https://dexonline.ro/definitie/post-partum> [Accesat: 10.11.2015]
17. <https://dexonline.ro/definitie/viabil> [Accesat: 09.11.2015]
18. Infanticide Act 1938, c.36 (Regnal. 1_and_2_Geo_6) Section 1.
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo6/1-2/36/contents> [Accesat: 10.11.2015]
19. Legea privind Codul penal, nr.286/2009. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr.510. În vigoare de la 1 februarie 2014.
20. MEYER, Ch.L. *Mothers who kill their children : understanding the acts of moms from Susan Smith to the “Prom Mom”* / Cheryl L. Meyer and Michelle Oberman; with Kelly White [et al.], © 2001 by New York University, p.3-4. ISBN 0-8147-5643-3
21. SPINELLI, M.G. Postpartum Psychosis: Detection of Risk and Management. In: *American Journal of Psychiatry*, 2009, 166:4, p.406. <http://ajp.psychiatryonline.org/doi/pdf/10.1176/appi.ajp.2008.08121899> [Accesat: 10.11.2015].
22. БАТЫЧКО, В.Т. *Уголовное право. Общая и Особенная части*: Курс лекций. Электронное издание. Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2006, с.99. ISBN 5-84569-854-7
23. ПОГОДИН, О., ТАЙБАКОВ, А. Убийство матерью новорожденного ребенка. В: *Законность*, 1997, №5, с.16.
24. *Судебная медицина: Учебник для СПО* / В.И. Акопов. 3-е изд., пер. и доп. Москва: Юрайт, 2016, с.391. Серия: Профессиональное образование. ISBN 978-5-9916-6135-5
25. *Уголовное право. Особенная часть*: Учебник. Издание второе, исправленное и дополненное / Под ред. доктора юридических наук, профессора Л.В. Иногамовой-Хегай, доктора юридических наук, профессора А.И. Рарога, доктора юридических наук, профессора А.И. Чучаева. Москва: Юридическая фирма «КОНТРАКТ»: ИНФРА-М, 2008, с.53. ISBN 978-5-98209-034-8

Prezentat la 16.11.2015